AYDEDE

No. 91 — 78-79
ÇARŞAMBA 2 Şubat 1949
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 818

SUDA NAKIŞLAR

Pahalıya Oturan Caba

Hükûmet işlerinin daha kolay ve daha çabuk görülmesi için hangi dairelerin ve hangi muamelelerin lâğvı lâzım geldiği tetkik edilmekte imiş.

Ne tuhaf şey! İşlerin kolay ve çabuk görülmesi bazı dairelerin lâğvını icab ettiriyormuş. Peki, bu daireler neden kurulmuş? İşlerin yürüyüşünü güçleştirmek gayesile mi? Bir aralık "Bu böyle olmaz! Hükûmet mekanizması kolay ve çabuk işliyor. Şunları tamamile çıkmaza değilse de zorluğa sokalım. İyi iş 6 ayda çıkar!,, demişiz ve kırtasiyecilik mütehassıslarına baş vurarak işleri güçleştirip ağırlaştırmak için gerekli tedbirlerin alınmasına himmetlerini dilemişiz.

Dilediğimizden daha âlâsını da başarmışız. Devlet muamelâtı İstanbuldaki seyrü sefer hareketi gibi tıkanmış kalmış. Profesör Neumark ile profesör İsak şimdi tetkiklere koyulmuşlar; yolları yeniden nasıl açacaklarını, kırtasiye katarlarını azıcık daha süratle nasıl yürüteceklerini düşünüyorlarmış.

Düşünülen çareler arasında bütün evrakın yüzlerce elden ve umum müdürler masasından geçtikten sonra yine de Bakanların önüne gelmemesi, yani hiç bir devirde misline rastlanmamış bir merkeziyetçiliğin kaldırılması da varmış.

O merkeziyetçilik yüzünden Ankara hanları, otelleri, ahbap evleri eshabı mesalihle dolup dolup taşıyormuş. En basit bir iş aylarca sürüyor, iş sahibi başkent sokaklarında sürtünüp duruyormuş; öte yandan Bakanlar evrak yığınları arasında boğuluyormuş. Anlaşılan, lüzumlu lüzumsuz yurd gezilerine çıkmalarının, İstanbula kapağı atmalarının bir sebebi de bu!

Peki, şimdi açık konuşalım: modern ve ileri olduğu söylenen bir rejimden beklediğimiz bu mu idi? Modern ve ileri kafalılık iddiasında bulunan zamane bakanları hükûmeti o tarzda mı idare edecekler, fesli babaları, ve kavuklu dedeleri usulünde iş görerek mi modern ve ileri bir devlet kuracaklardı?

Meydana çıktı ki hükûmet muamelâtının tedviri bakımından yirmi beş senede ileriye değil, geriye gidilmiştir. Gırtlağımıza kadar merkeziyetçiliğe ve kırtasiyeciliğe boğulmuşuz. Değişen bir şey yok.

Telefon, daktilo, otomobil ve afur tafur cabası... Çok pahalıya oturan bir caba!

AYDEDE

— Marshall plânından acaba en fazla hangi devlet istifade ediyor?
— Hangisi edecek birader, elbetteki Amerika!..

Bizim İskele Suya Düştü

Bayındırlık Bakanı Çanakkalede büyük vapurların yanaşabilecekleri bir iskele yaptıracağını vaadetmiş; Meclis reisi Kâzım Karabekir de vaadin yerine getirilmesine şahsen çalışacağını söylemiş. Galiba zamanın Maliye Bakanı da "olur, molur,, demiş ama bir şeyler yapılmamış.

Bu sene de yapılamıyacağını Bayındırlık Bakanı kürsüden bildirince takrir sahibi Nureddin Ünen fevkalâde güzel bir söz sarfetmiş:

"— Karabekir ve Halid Nazmi öldüler; bizim iskele de suya düştü galiba!,,

Tarihte bir (iskele meselesi) vardır; onu geçelim. Lâkin şu "bizim iskele suya düştü,, cümlesi meşhur sözlerden biri olarak lisanda yer almağa değer ve tuhaflıktadır. Artık bir vaad yerine getirilmedi veya vaad edenler Allahın rahmetine kavuştu mu hâdiseyi o sözle anlatmak mümkündür.

— Bizim iskele suya düştü!

Sayın milletvekili, lisanımıza o kıymette bir söz kazandırdığından dolayı dil kurumu âzâsından fazla müteşekkiriz. Kazandırdığı sözü kullanmak için o kadar çok vesileler var ki.. dil pelesengimiz olması pek mümkündür. Yarın öbürgün tramvayda işiteceğiz:

— Sorma birader halimi! Bizim iskele suya düştü!

Sevinelim : Münevver Gençlik

Millî Eğitim Bakanı memnun, ağzı kulaklarında meclis kürsüsünden konuşuyor:

— 1944 de lise talebesi âzami haddine varmış, 20 bini bulmuştu.

Siz, 1949 da bu hayırlı artışın hiç değilse eksilmediği müjdesini alacağımızı zannediyorsunuz değil mi? Millî Eğitim Bakanı şöyle diyor:

— Bu miktar yavaş yavaş düşerek bu sene 19 bine inmiştir.

Millî Eğitim Bakanının bu acı hakikati ortaya atmak zorunda kalmasından ne kadar üzülmesi lâzım geleceğini tahmin ediyorsanız aldanıyorsunuz. Çünkü ona göre, bu olay, ancak insanın sevincini arttırır.

— Bu vaziyet, üniversitede izdihamı ve ileride işsiz entellektüellerin birikmesini önleyecektir.

Bravo doğrusu! Halk partisi hükûmetleri, 1944 denberi, tatbik ettikleri bir program sayesinde lise öğrencilerinin adedini azaltmışlar, münevver yetişmesine mani olmuşlar. Bundan fahir ve gurur duymak da Şemsettin Günaltay kabinesinin Millî Eğitim Bakanına düşmüş.

Kabinenin ilk icraatına ait, ilk müsbet beyanat bu!

Demek oluyor ki: Hasan Sakanın âkıbeti, Şemsettin Günalay için de mukadder.

Niyet hayır, âkıbet hayır!

Duaya Benzeyen Alay !

Vermeyin bayanlar! Vermeyin baylar! Dilenciye sadaka vermeyiniz! Size yanlış öğretmişler: Gerçek yoksul ve muhtaç olanlar arasında dilenen yok gibidir; dilenci dediğimiz

mahlûk, işportasında basma kalıp sekiz, on dua bulunduran bir cins sermayesiz ve hilekâr ayak satıcısıdır; daha doğrusu dolandırıcıdır. Rızanızla sizi çarpan en usta bir yankesicidir.

Siz o kamyot dualara kapılır, yahut yalancıktan körlüğe acır, keseye davranırsınız. Hiç bir para dilenciye verileninki kadar boşa harcanmış, hattâ bir ahlâksızlığı teşvike yaramamıştır.

Dilencilerin çoğalmasından mesul olanlar, kötü göreneklerle kusurlu terbiyelerin tesiri altında kalan bizleriz. Dilenciliği biz yürütüyoruz; tıpkı tifüs mikrobunu taşıyan bitleri koyunlarında besliyerek hastalığı yayanlar, salgın hale getirenler gibi.. Hareketimiz o kadar zararlı ve sosyal sıhhate aykırıdır.

Bizim idaresizliğimiz, düşüncesizliğimiz, lüzumsuz ve yersiz hisliliğimiz yüzündendir ki, en düzenli memleketlerin harp iaşe makinesinden daha hünerle işliyen dilenci teşkilâtı iç memleketlerden şehrimize takım takım serseriler dolduruyor; sinema ve sahne artistlerini imrendirecek makyaj marifetleriyle açık gözlüleri anadan doğma kör, eli uzunları çolak, ayağına çabukları topal, şeytana taş çıkaracak zekâdakileri aptal, gösteriyor.

Öbür taraftan gazeteler adları ile sanlariyle resimleri ve cari hesap defterleriyle, karıları ve metresleriyle bu hileleri meydana vurdukları halde yine bizi dilenciye para yedirmek huyundan vazgeçiremiyorlar.

Eğer iyilik yapmayı seviyorsak hepimizin yakından tanıdığımız mahalle yoksulları, dullar, öksüzler, düşkünler, yani gerçekten muhtaçlar vardır; yardımımızdan onlar, yahut aş ocakları işleten hayır tesisleri faydalansın.

Şu noktayı da unutmıyalım: Zaten servet sahibi olan veya teşkilâta dahil bulunan bir dilenci, gösterdiğiniz bönlüğe karşı bıyık altından güler; iyi bir iş yapmış gibi gönül ferahı ile siz uzaklaşırken arkanızdan "aldattık avalı! Bir kaz daha yolduk! Bu adamlar da amma hödük şeyler hâ" diye düşünür ve alay eder.

Hem para vermek, hem kendinizle alay ettirmek! Bilmeliyiz ki dilenci diliyle dua eder... İçinden ise daima alay!

İnsanlar ve Kökler

Kar yağar, rüzgâr eser
Başı boş bir soğuk
Dolaşır şehirde.
Dost sormaz derdin ne?
Ateş yanmaz odasında..

"Kar yağmasın
Rüzgâr esmesin,,
Diyemezsin.
Soğuk dinlemez
Senin odanda üşüdüğünü...
İnsanlar birbirini düşünmezse
Gökler mi düşünsün?

Recep Bilginer

İçerdekiler Kâfi

Lloyd George, 1915 yılında maliye nazırı idi. Bir akşam, otomobille evine dönerken şoförü, ön lâmbaların yanmadığını hissetti, ârızayı bulmak için yere indi. Lloyd George de arka lâmbalara bakmak için yere inmişti. Bundan haberi olmayan şoför, otomobile atlar atlamaz gaza bastı ve maliye nazırını sokağın ortasında bıraktı.

Lloyd George şaşkına dönmüştü. Evi 8 kilometre uzakta idi. Etrafta bir taksi görünmüyordu. Yürümeğe başladı. Az sonra her tarafı ışık içinde muazzam bir binaya rastladı. Biraz dinlenmek, telefon ettirerek bir otomobil getirtmek maksadile kapının ziline bastı. Az sonra iri yarı bir kapıcı karşısındaydı. Lloyd George:

— Ben maliye nazırıyım.

Der demez, adam kapıyı suratına kapattı. Arkasından da bağırdı:

— İçeride senin gibi daha altı nazır var!

O zaman Lloyd George, Binanın üzerindeki levhaya baktı: Burası timarhaneydi.

MÜSABAKA

Bu havalarda tecrübe etmenin imkânı olmadığından mübalağalı konuşmalariyle tanınmış bir adam yüzücülükteki maharetini şöyle anlatır:

— Bazıları çabuk yüzmeyi, yüksekten atlamayı falan maharet sanırlar, ben suda daha büyük marifetler yaparım, meselâ bir elimde iplik, öbür elimde de dikiş iğnesiyle suya dalarım, çıktığım vakit iplik iğneye geçmiş olur.

Bu sözleri dinleyen başka biri de onu bastırmak için:

— Fena değil ama, ben suya elimde bir on liralıkla dalarsam çıkınca parayı bozdurmuş olurum.

Gangester avda

— Ayaklar yukarı!

"Fransız karikatürü"

Dünyada Olanlar

CHURCHILL'İN HEDİYESİ

Churchill'in iyi bir ressam olduğu ve "Wincher,, diye imzaladığı tablolarının sergilerde rağbet kazandığı malûmdur...

Churchill tablolarını hiçbir zaman satmaya yanaşmamış yalnız ara sıra bazı sevdiği dostlarına birer tane hediye etmiştir.

Prenses Elizabeth'in kocası Edimbourg dük'ü de bir müddet evvel Churchill'in tablolarından bir tane kendisinde de bulunsa memnun olacağını söylemiş.

Churchill dük'e bir tablo hediye etmek için muvafık bir vesile zuhur etmesini beklemiş. Nihayet geçenlerde yapılan küçük prensin vaftiz merasimi münasebetiyle Churchill Edimburg dük'üne yaptığı tablolardan birini hediye etmiş.

YAKILAN YÜZ BİN İNGİLİZ LİRASI

Geçenlerde Pariste en büyük Fransız ressamlarından Georges Rouault 300 tablosunu bir çok kişi huzurunda merasimle yakmıştır.

Bu resimler ressamın vaktiyle daha meşhur olmadan yapmış olduğu ve bu asrın en meşhur tablo satıcısı Ambroise Vollard'ın varislerinin elinden mahkeme karariyle aldığı 800 tablodan bir kısmıdır.

Vollard daha 1916 da genç ressamın hakikî değerini takdir etmiş ve kendi evinde ona bir atelier yaptırarak ilerde bütün tablolarını satın alacağına dair kendisiyle bir kontrat imzalamış...

Bundan bir kaç ay evvel ressam Vollard'ın varislerinden tablolarını, bitmemiş ve imzasız diye geri istemiş. Varisler resimleri vermek istemişler. Ressam da mahkemeye müracaat etmiş.

Mahkeme şu kararı vermiş:

Bir tablonun bitip bitmediğine ressam ancak kendisi hükmedebilir, mademki ressam bitmemiştir diyor, resimler kendinindir.

Ressam bu şekilde tekrar kavuştuğu 800 tablodan 300 ünü ötekiler kadar beğenmediğinden yakmıştır.

HAKİKİ ASPİRİN
tozundan yapılmış
AS PİRİN
SAFASPİRİN

Kürek Mahkûmları

— Haydi arkadaşlar! Şimdi batı devletlerini kurtarmağa gidiyoruz. "Yaşasın Hürriyet!,, diye bağırmanıza müsaade ediyorum.

"İtalyan karikatürü"

MOLLA BEYİN BALDIZI

Yazan: Sermet Muhtar Alus

— TEFRİKA No. 7 —

— Şu piyanoyu çalan ne kiyak kadındır bilmezsin, çelebi! Eskiden de güzeldi; lâkin şimdicik daha da yamanlaşmış, etlenmiş, budlanmış, iliklesmiş...

Gözleri süzük, dudaklarını şapırdatarak.

— İki katlı ekmek kadayıfının, kadın göbeğinin, kaymaklı lâtilokumun esamisi mi okunur?.. Demin taşlığın ara kapısına beni çağırdı; bavullarının kilidini açamamış, (aç) diyor. Zaten erkek kısmından pek kaçmazdı ama, şimdi işi azıtmış. Her tarafı çırıl çıplaktı. Gözlerimin kararmasından göremedim ki adam akıllı... Lâf değil, karının kanı kaynıyor.

Minderde kukumav, damat beye gelelim:

Kıvrak kıvrak çalınan piyano, bülbül gibi şakırdayan sesler ortalığı kaplayınca zavallının içine kurt girmiş; eli ayağı bırakmıştı. Ne de olsa genç adam. Teyze hanımın daha yüzünü bile bilmiyor ama dedikleri gibi şen tazelerden, fevkalâdelerden olduğuna şüphe yok. Şunu bir gözetlese.

Düşünüp taşınıp yolunu bulmuştu: piyanonun bulunduğu odanın bitişiğinde, çıkıntılı köşede apteshane var. Gider oraya, pancurun aralıklarından bakar.

Apteshaneye kapağı atıp, kapının sürmesini çekip gözetlerken ağzı açık kalmıştı: insan minsan değil, peri bu; masallardaki peri padişahının kızı...

Harem bölüğünde ahenk, ses mes kesilmişti. Gece yarısı horazları ötüyor; gökde ay şıkır şıkır; hava lodos, durgun, yaprak kımıldamıyor; Muharrem ağa sızmış, horultuda...

Antuan efendi de kuruntuda:

Venüs'ün odası hangisi acaba? Mutlaka deniz üstündekilerden biridir. Böyle havada yatağa girmez, uyumaz; pençereden mehtabı seyreder, hem de kombinezonla.

Usulcacık rıhtıma indi. Yalının bütün odaları kap karanlık. Bir kenara oturdu. Gözleri hep yukarıda, kimselere rastlamıyor. Aradığını bulamadığından meyüs, odasına çıkıp soyundu; karyolaya uzandı.

Kendi kendine gelin güvey. Gelsin tatlı tatlı ümitler, İspanyada şato kurmalar, yani Venüsle beraber geçireceği dovum olmaz anları, (ameur) ları tahayyüller...

Bir türlü uyku tutmuyor, lâmbası da yanmada. duvarda çiviye asılı eskilikten rengi akçıllanmış lâciverd pordesösile yatarken sandalyeye fırlattığı havı gitmiş gri elbisesi gözüne ilişti.

Hayır, bunlarla olmaz, daha şıklaşmak zaruri. Yepyeni, kahve rengi bir kostüm yaptırmalı, bir de bej rengi pardösü. Sonra, hiç değilse çeyrek düzine yakalık, kravat, gömlek, fildikos fanilâ ile don, çorap lâzım...

15-20 liranın kapısı; bu parayı nerden bulmalı?.. Arap İzzet bey efendiye mensup hemşerisi ne zamandanberi onu atlatmada; Gümrükteki maaş cüzdanı boyuna borç aldığı odacıda. Muallimlikten işleyecek hesabına mahsuben dört aylık birden isteyemez mi? Haydi yüzü tutup istedi; sakallı boş boğaz, (fanforon); ya Venüse duyurursa.. hülâsa azabtan kahroluyor,

Ortalık ağarırken, bihuş halde uyuya kaldı.

İdris molla bey de o gece kirpik kavuşturmamıştı; aklında hep baldızı, alelâcele, çok genç yaşında evlenmenin âlemi var mıydı? Sekiz on yıl bekleyeydi kıyamet mi kopardı? Huriyeyi ister, oynaya oynaya verirler, dört başı mamur ömür sürer giderdi.

Sabahleyin, süngüsü düşük soluğu kesik, bitab vücudla kalktı. Daireye gitmek için giyinirken Huriye hanım odaya dalıverdi:

— Sabah şerifler hayır olsun enişte bey!

— Hayırlı sabahlar olsun gözüm!

— Sizden bir fikir danışacaktım da...

Nuriye hanfendinin tersi döndü. İçinden veriştirmede:

— Deli fişek karı beterin beteri olmuş, utanmayı arlanmayı unutmuş; handise bizim herifin boynuna sarılıp şappadan öpecek!

Kız kardeşi oralı değil, devamda:

— Bu Boğaziçine ne olmuş böyle? Ben görmeyeli tamamile değişmiş. Hele Emirgânda in cin top oynuyor. Vapurların çoğu yine eskisi gibi buraya uğramadan Yeniköyü tutuyor...

Enişte bey, mütalâa yürüttü:

— Vilâyet merkezlerinde bulundunuz. Ne de olsa taşra şehirleri İstanbuldan hayli küçük olduğundan insana kalabalık görünür, buralar tenha gelir. Alışırsın!

— Bir şey söyliyeceğim, kızmayınız!

— Söyle!

— Sizlere bâr olmam da muvafık değil!

Ablası yarım ağız öttü:

— Gök yüzünden top atma. Kıme bâr oluyorsun, yabancı mısın ki?

— Dos doğrusu ayrı otursam diyorum ablacığım, meselâ Kadıköy taraflarında.... Defterdar bunca sene devlet memuriyetinde bulunmuş, bunca yıldır tekaüt aidatı varmış. Elbette bana bir ev tutacak, geçinecek kadar maaş verirler.

Afallayan molla bey kısa kesti:

— Daha dün geldin. Beş on gün geçsin, bir az dinlen; Kadıköyüne, Merdiven köyüne taşınmayı sonra düşünürsün.

Tokmak burnundan dolanan vapurun düdüğünü işitince hızlı hızlı iskeleye koştu...

Bir sabah molla bey odasında gezinirken baldız hanım dekolte bir entari ile şûh bir edâ ile ansızın içeri giriyor.

(Roman resimlerinden)

Vapura daradar yetişmişti. Temmuz sıcağı, güverte hınca hınç, davlumbazların üstündeki sağlı sollu kaptan köşklerine göz attı.

Mülga sicilli ahval komisyonu reisliğinden münfasıl Rıza efendi, eski Adana valisi Atıf bey, mektebi mülkiye belâgat muallimi Sarı Sadık bey orada sohbeti tutturmuşlar.

Üçü de münillerden: Rıza efendi meşdud meclisi âyân âzasından Atıf bey Mithat paşanın yetiştirmesi; Sadık bey ise vaktile sellemehüsselâm Avrupaya gittiği, Pariste balona binip havalandığı için deli lakabını bile almış.

Sarıklının kafasında baldızı mıhlı. Tazeyi ayrı oturmak, ayrı ev tutmak kararından nasıl caydırmalı?

Rahat rahat düşünmek, bir plân kurmak için indi aşağıya; yan kamaraya girdi. Makinenin, kazanının halvete çevirdiği dap daracık kamarada ter döke döke düşüncedeyken, aklına geliverdi:

Huriyeye evi kendi tutsa, masrafı kendi etse, arada bir de oraya kaçamak yapsa. Kadıköyü tercih etmesi isabet. İki ayağı çukurda halası da orada oturuyor. Kadıköy vapurunda, semtinde gören olur, duyulursa (kadıncağız ağır hasta, akşama sabahlardan; yoklamak boynuma borç) yalanını kıvırıverir..

Fakat, bu işe girişmeğe para ister. Vakıa dolgun maaşlı, konak, yalı, bir kaç bab akar sahibi, ferah fahur yaşayanlardan ama bankada mankada nakdi yok; eline geçeni sarfediyor, ay başları darda bile kalıyor...

Önceden hiç değilse dört beş yüz lira lâzım. Taze, tam takır evde oturamaz. Döşeme dayamayı, hem de ona lâyıklarını, hasılı iğneden sürmeye kadar her şeyi tedarik icabeder.

Birden zihninde bir şimşek çaktı:

Velinimet zâdesi ne güne duruyor?... Faik bey Hünkârın en gözdesi, en sevdiği kurenasından. Ona baş vurup meselâ şu yolda bir ağız kullansa, deseki:

Ailei çakeranem efradının yevmen feyevmen tezayidi hasebile Kabataştaki bendehaneye iki üç oda ilâve etmek mecburiyetindeyim. Maalesef nakd-i mevcudum kifayet etmiyor. Acaba bazı zevat misillû benim de delâleti ulyalariye atbei felek mertebeye keyfiyeti arzeylemekliğim mi münasip, yoksa meblağı mezkûr tasdii mutasavvere değmeyeceğinden, zatı kerimaneleri tarafından ikraz buyurulur da efendimize ilelebed minnettarlığım cihetine mi tevessül edilir?

Denizde kum, onda para. Adam cömerd, vergilidir; çıkarıp veriverir 500 lirayı. Belki de (vâdesinde ödemezsen dava açarım ha!) diye şakalaşır da...

Kamarotların,

— Beşiktaşa var mı inecek? Bağırtılarını işitince iskeleye atladı. Doğru Yıldız sarayına.

(Devamı var)

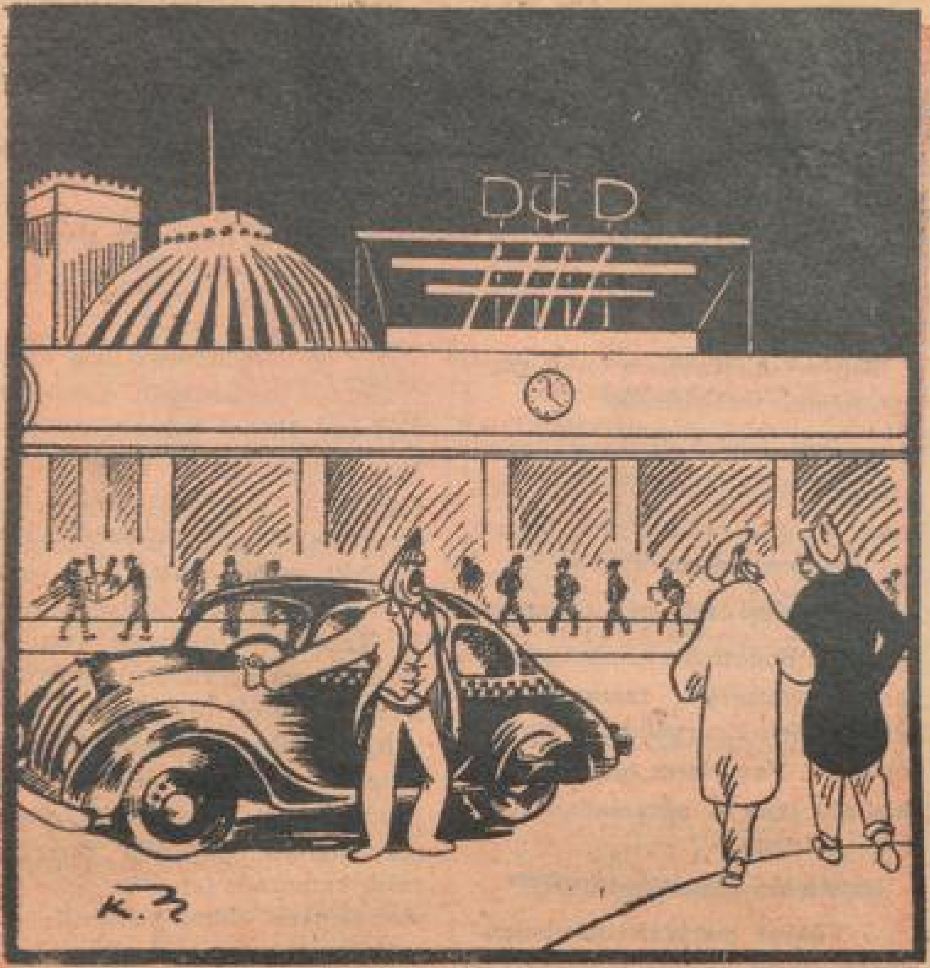

Taşralı — Burada taksi sahibi olmak büyük bir marifet midir?
Arkadaşı — Yoo, niye sordun?
Taşralı — Baksana, durmadan taksim, taksim diye bağırıyor.
Anladık taksisi var işte..

İsviçreye Mektup

Benim tanıdığım birçok Eminler var şekerim. Ama senin öğrenmek istediğin herhalde "Dilber" Emin yahut "barbe - bleu" Emin olsa gerek. Evet haklısın, yine boşandı ve yine evleniyor. Bu genç, yakışıklı adam için "nikâh olmadan flört edemiyor" diyorlar, ne dereceye kadar doğrudur bilmem. Fakat dördüncü izdivacını yaptığına göre hak vermek lâzım galiba. Dedelerimizin zamanında olsa iki şer'idir diye dörder dörder alıp bırakırdı. Aferin, hepsi ile de başa çıkıyor yâni. Ne ise şakayı bırakalım, bu son izdivacı için saadetler dileyelim kendisine. Dur bakayım, sen gelini tanırsın, hem de çok iyi tanırsın yanılmıyorsam, hani Bedri Rahminin sergisinde "oyalı kız" diye çok güzel bir tablo vardı, hatırladın mı? İşte ta kendisi. İnşallah bu elci güzel kızımız da mesut olur. Fikrimce tam eşine yakışan bir zevce olacak.

A bak, biri daha nişanlandı; hem de en koyu C. H. P. li bir bayanımız, sözde müstakbel kocası D. P. li bir hukukçu imiş amma ben inanmıyorum, bu sadece yanlış bir havadis olsa gerek, çünkü bayanı Kolejden beri tanırım, hiç mesleğine ihanet etmemişti.

Senin zayıfladığına pek üzüldüm, modanın şişmanca olduğunu bilmiyor musun? Ben bile bir kilo aldım, nasıl almam, Ekrem öyle ikramlarda bulunuyor ki "yeğenin" kilo almaması imkânsız. Ama ben bu ikramı yalnız kendime mahsus zannediyordum, meğer Ekrem mutbağını eşe dosta açmış var yarısın milleti doyurmakla meşgulmüş. Hani biraz da mahzun olmadım değil. Yalnız bir tek şikâyetim var, akşamları çok bekletiyor beni, ne yaparsın her güzelin bir kusuru olacak zahir. Yalnız benim pek naza tahammül edemediğimi bilirsin, Ekremi yarı yolda bırakacağım galiba, ondan sonra da elimden çekeceği var demektir.

Aman İstanbul yine soğudu, kar kıyamet. İkiz kardeşleri görme, kaloriferleri var sözde, fakat ister istemez bir de odun sobası kurmuşlar, yine de nafile. Ah sorma kömürsüzlük bir felâket oluyor ne yapacağız bilmem.

Gözlerinden öperim. Fitne Fücur

Sağlık ve Formalite

Akraba ve ahbap çocuklarından kimi sorsak hasta... Ya hasta, ya hastalıktan yeni kalkmış, okula gidemez halde.

Tetkikler yapılmış, hasta talebe miktarı yüzde 20 imiş. Fazladır, muhakkak. Zira resmi hesablar daima nikbin yekûnları sever.

Ankara çok daha süratli kararlar almasını biliyor. İstanbul hep ağır, aksak yürüyor. On gündür tetkikle ve kararsızlıkla vakit geçirmekteyiz. Formalitelerle sağlık işleri bir arada yürümez. Çocuklara da günah, ana babalara da...

Valiler o salâhiyeti haiz olmalıdırlar ki hiç değilse sıhhate müteallik meselelerde kırtasiyeciliğe kıymet vermeden karar alabilsinler.

Ezdin bizi, formalite!

Âfiyet Olsun!

Suiistimâllere karşı alınacak tedbirler, C. H. P. grupunda konuşulurken reis bir de bakmış ki âzâyı kiram birer birer sıvışıp gidiyor. Mecbur olmuş, "ekseriyet kalmadı,, demiş, toplantıya son vermiş.

Suiistimâller meselesi bu kadarcık bir alâkaya mı lâyıktır? O âzânın dışardaki işleri, memleketin esaslaşmış dertlerinden biri olduğunu yine kendi ağızlarından öğrendiğimiz rüşvet ve irtikâb belâsile mücadeleden daha mı mühimdir?

Reis, usulcacık tası tarağı toplayıp kapıyı boylayan zevata:

— Efendiler, nereye?

Diye sorsaydı aldığı cevaplar ne olabilirdi? Şu:

— Yemeğe?

Âfiyet olsun!

Bir Göz Çıktı!

Nutuk vermek işi artık güçleşti; bir falso yapıldı mı her taraftan sesler yükseliyor ve kılı kırk yaran ince zekâlı muharrirler tenkit vesilesini hiç kaçırmıyor. İşte bir misalini (Vatan) da Sadun G. Savcı imzası altında okuduk, pes dedik. Sayın İncedayı da bizim gibi muhakkak "pes!,, demiştir ama içinden...

"Milletvekillerimizin listesini önüme aldım ve dört yüz elli küsur ismi bir bir gözden geçirdim: Aralarında bir tek Haso'ya, bir tek Memo'ya rastlamadım. Eğer İncedayı'nın serbest bırakırsak reyler ya Haso'ya, ya Memo'ya verilir,, olduğu doğru ise sayın milletvekillerimiz arasında bir Haso veya bir Memo bulunmadığına göre seçimler Şark vilâyetlerinde serbest yapılmamış demektir. O halde nerde kaldı Halk Partisinin başında bulunanların, parti hükûmetleri Başbakan ve İçişleri Bakanlarının, parti organı olan Ulus gazetesile başmuharrirlerinin ve diğer partili gazetecilerin, seçimlerin bütün memlekette tam bir serbestlik ve emniyet içinde yapıldığı sözleri?

Bir dokun...

Haso, Memo!

C. H. P. nin ince zekâlı elemanlarından Sayın B. İncedayı, Aydın Halkevinde bir nutuk vermiş, demokrasinin inkişafında fazla serbestliğin anarşiye, diktatörlüğe yol açacağını anlattıktan sonra şöyle demiş:

"—Şark vilâyetlerindeki halkımızın ekserisi cahildir. Ben oraya gittiğimde bir takım kimseler talebelerin tercümanlık yapması sayesinde konuştum. Eğer onları şimdi serbest bırakırsak reylerini ya Hasoya, ya Memoya verirler. Buna müsaade edebilir miyiz?..

Şaştım doğrusu, muhterem İncedayının bahsettiği Şark vilâyetleri Türkiye Cumhuriyeti ülkesine yeni mi ilhak edilmiş?

Hayır, bizim gibi B. Cevdet ... rim de çok iyi bilir ki İstiklâl sa... şının aziz şehitleri arasında o Ş... vilâyetlerinin çiğdem gibi delikan... ları da var.

Bir zamanlar yumruklarımızı sıkıp gözlerimizi belerterek a... avaz haykırıyorduk:

"— Padişahlar kendi zevkle... den gayri bir şey düşünmedi... memleketi imardan da, irfan... da mahrum bıraktılar, Anad... nun bir çok yerlerinde halk ... kaldı.,,

O cahil halk, bu aziz yu... her karış toprağını kanile ısla... rak düşmandan temizledi; başım... dan padişahları da attı, Cumhur... yeti kurduk.

O zaman da şöyle hayk... tık:

"— Yurdun her tarafını im... deceğiz, her köşesinde irfan n... nu parlatacağız.,,

Aradan yirmi beş yıl, yan... çeyrek asır geçti ve bu müddet... fında memleketin idaresini ... Partisi sımsıkı avucunun ... tuttu, hâlâ da onun elinde bul... yor.

Bugün de o partinin en nüf... âzâsından biri şöyle haykırıyo...

"— Şark vilâyetlerindeki h... mızın ekserisi cahildir. Ben o... gittiğim de bir takım kimse... talebelerin tercümanlık yap... sayesinde konuştu...

Bir parti ki, yir... memleketin her kö... ru parlatacağını h... na geçmiştir ve ... şark taraflarında ... nuşmaktan âciz ... linden anlamıyor, ... tamıyor!

Şark vilâyetleri... haletini, kendi k... cürümleri imiş gib... pan ve bu vaziyett... tatörlüğe yol açac... İncedayı, tam bir ...

"— Eğer onları ... rakırsak reylerini ... Memoya verirler. ... edebilir miyiz?,, d... tan kendini alamıy...

Rahmetli büy... "genç kızı kendi ... san ya davulcuya ... cıya,, derdi.

Bugün kızlarımı... cı hevesinden kurt... lâyetlerindeki va... cehalet çenberini ... Haso hevesinden ... lacaklar, kim kurt...

Ap...

Gözümü çelen ... içime tortusu telve... man,, dır. Allahım... betsizliği kim yap... güç hecelenen bir ...

Garp dilinde ... yalnız bir katının ... numaralı "immeu... si "akar,, ın tek d... bir ev içinde, bir ... selâ: "Bay falan, ... miş olduğu bölüğ... man,, karşılığı ol... "akar,, demeliydi...

Hoş, ne derirse... ad koymak, bunu... 'Bülbül', 'Karanf... 'Mustafa Keramet... nun başında bir '...

Amübarek z... istiyorsun, halka ... bir okul kursana... sana, lüzumlu bi... getirsene! Hayır, ... ra veriyor; sonra ... kabarta seyrine ...

Ya "Palas ... Otelcimisin, say... çekten palas olab... sadece "palaz,, dı...

Şurası da va... akar yaptırdım d... adını yazdırması ... marıklıktır. Eğer ... ihtimalle ikinci g... rabilirsem üzerine ... dırmam ve yine ... sam çıkaracağım ... isimlerinin özenti... atarım!

Misafir — Şehrinizde en çok neler çıkar?
Tercüman — Otomobil kazası, cinayet, yangın, hastalık, ve dört se ne de bir de milletvekili çıkar!

Bir dokun...

...aso, Memo!

...nin ince zekâlı elemanla...
...yın B. İncedayı, Ay...
...e bir nutuk vermiş, de...
...n inkişafında fazla ser...
...narşiye, diktatörlüğe y...
...anlattıktan sonra şöyl...

... vilâyetlerindeki hal...
...erisi cahildir. Ben ora...
... bir takım kimsele...
... tercümanlık yapm...
... konuştum. Eğer onl...
...best bırakırsak reyle...
...a, ya Memoya verir...
...aade edebilir miyiz?,,
... doğrusu, muhterem ...
... bahsettiği Şark vilâ...
... Cumhuryeti ülkesine...
...k edilmiş?
...bizim gibi B. Cevdet...
... iyi bilir ki İstiklâl sav...
... şehitleri arasında o Ş...
...nin çiğdem gibi delikan...
...r.
...manlar yumrukların...
...erimizi belerterek ...
...ırıyorduk:
...dişahlar kendi zevkle...
... bir şey düşünmedi...
... imardan da, irfan...
...m bıraktılar, Ana...
...ok yerlerinde halk ...

... halk, bu aziz yur...
... toprağını kanile ...
...andan temizledi; ba...
...uk.
...n da şöyle hayk...

...rdün her tarafını im...
...er köşesinde irfan ...
...acağız.,,
... yirmi beş yıl, yar...
...r geçti ve bu müdde...
...mleketin idaresini ...
...msıkı avucunun iç...
...lâ da onun elinde bul...

... de o partinin en nüfu...
... biri şöyle haykırıyo...
...rk vilâyetlerindeki h...
...serisi cahildir. Ben o...
... de bir takım kimse...
...n tercümanlık yap...

...le milletvekili çıkar!

GÜNLER GEÇERKEN

Apartıman ve Palas

Gözümü çelen, sinirlerimi büken, kulağımı tırmalayıp içime tortusu telve gibi çöken bir kelime varsa o da "apartman,, dır. Allahım, bunu kim bulmuş, ilk önce bu münasebetsizliği kim yapmış, hangi akla uymuş da frenkçesi bile güç hecelenen bir sözü o şekil yapılara ad diye takmış?

Garp dilinde "Apartman,, bir binanın topyekûn değil yalnız bir katının veya bir bölmesinin ismidir. Bilmem kaç numaralı "immeuble,, in, "maison de rapport,, un, Türkçesi "akar,, ın tek dairesine denir ve asıl apratman kelimesi bir ev içinde, bir şahsa ayrılmış, öz odaları gösterir. Meselâ: "Bay falan, apartmanına çekildi,, sözü kendine seçmiş olduğu bölüğe gitti, girdi mânasınadır. Bizde "apartman,, karşılığı olsa olsa "bölük,, tür. Bölüklü yapılara da "akar,, demeliydik.

Hoş, ne denirse densin; işin daha fenası apartmanlara ad koymak, bunun da fenası sahibinin adını takmaktır. 'Bülbül', 'Karanfil', 'Cici', 'İnci', 'Anadan kalma', veya 'Mustafa Keramet Bey' apartmanları gibi... Bu sonuncusunun başında bir 'elhaç' veya 'Esseyid' eksik!

Amübarek zat, paran var, isim de yapmak, bırakmak istiyorsun, halka faydalı ve hayırlı bir bina, bir kaç çeşme bir okul kursana... Bir pınardan kasabaya tatlı su akıtsana, lüzumlu bir yerde küçücük bir dispanser meydana getirsene! Hayır, adını her ay kesesini dolduracak bir akara veriyor; sonra da karşısına geçip koltuklarını kabarta kabarta seyrine dalıyor.

Ya " Palas ,, kelimesi? Utanmapazar! mideyi bozar! Otelcimisin, sayın Bay? Hem bu palasların hepsi de gerçekten palas olabilmek için epeyce büyümek ister. Şimdilik, sadece "palaz,, dırlar!

Şurası da var ki, kimsenin, hele bir sürü değersizin akar yaptırdım diye sokaklara kocaman harflerle kendi adını yazdırması yalnız ayıp değil, katlanılması zor bir sımarıklıktır. Eğer ben yarın — yahutta daha sağlam bir ihtimalle ikinci gelişimde — bir apartman veya palas kurabilirsem üzerine sokak numarasından başka bir şey yazdırmam ve yine eğer üçüncü gelişimde belediye reisi olursam çıkaracağım bir kararla apartman kelimesinin ve isimlerinin özenti ve süslü papuçlarını kübik damlarına atarım!

R. H. K.

... sayesinde konuştum.,,

Bir parti ki, yirmi beş yıl evvel memleketin her köşesinde irfan nuru parlatacağını haykırarak iş başına geçmiştir ve bugün yurdun şark taraflarında yerli halk ile konuşmaktan âciz kalıyor, onun dilinden anlamıyor, kendi dilini anlatamıyor!

Şark vilâyetlerindeki halkın cehaletini, kendi kusurları, kendi cürümleri imiş gibi suratlarına çarpan ve bu vaziyette serbestliğin diktatörlüğe yol açacağını söyleyen B. İncedayı, tam bir diktatör edasile:

"— Eğer onları şimdi serbest bırakırsak reylerini ya Hasoya, ya Memoya verirler. Buna müsaade edebilir miyiz?,, diye haykırmaktan kendini alamıyor.

Rahmetli büyük annem de; "genç kızı kendi keyfine bırakırsan ya davulcuya varır, ya zurnacıya,, derdi.

Bugün kızlarımız davulcu, zurnacı hevesinden kurtuldular; Şark vilâyetlerindeki vatandaşlarımız da cehalet çenberini kırıp Memo ve Haso hevesinden ne zaman kurtulacaklar, kim kurtaracak acaba?

Cemal Refik

Sonu Neye Varacak ?

Muhiddin Hacı Bekir dostumuzun evinden mücevherler çalınmış. Parmak izlerine göre maruf gece hırsızlarından birinin yaptığı anlaşılıyor. Fakat hırsızlık yapıldığı sırada o adam hapishanededir. Çıkıp da mücevherleri aşırmadı ve yine yerine dönmedi ya?

Meğerse çıkmış ve geriye dönmüş!

Şaştığımız birinci nokta bu.. İkincisi şu: hırsızın elinden mücevherleri bir sivil memur almış ve 35 bin liralık mesruk mala mukabil zavallının avucuna bir on liralık sıkıştırmış. Filvaki bu iddia henüz hırsızın sözünde kalıyor ama bazı deliller memurun kendisini pek kolay kurtaramıyacağını gösteriyor.

İkinci şaşılacak nokta sanık sivilin hırsızlık masası memurlarından olmasıdır!.

Hırsız hapishaneden gizlice çıkar, çalar, döner. Nasıl hapishanedir o?

Hırsızlık masası memuru da — eğer doğru ise — yolda bir hırsız yakalar, hırsızı soyar. Nasıl memurdur o?

Ne olacak bu idare ve ahlâk düzensizliğinin sonu?

Çalış, İdrâki Kaldır !

İstanbul şehir meclisinin, C. H. P. ye mensup âzâsından bazıları, gazetecilerin tramvaylarda ve otobüslerde ücretsiz seyahat etmelerine mani olmak üzere meclise bir takrir vermişler.

Sebebine gelince: C. H. P. nin bu gayretli üyeleri diyorlarmış ki:

"— Halk Partisi gazetecilere bir çok kolaylıklar gösterdiği halde gazeteler mütemadiyen partimiz aleyhinde neşriyat yapıyorlar. Binaenaleyh onları ücretsiz seyahatten mahrum bırakmak suretile cezalandırmalıyız.,,

Kılıçları her tarafa işliyor, dilediklerini yaparlar tabii. Fakat böyle takrirli, münakaşalı ceza tedbirlerine ne lüzum var, a efendim?

"Çalış, idrâki kaldır, muktedirsen âdemiyetten!,,

Yerli mecmualar — Bizim satışımızı baltalayan ecnebi mecmualardaki şu fotoğraflar sana neyi hatırlatıyor ?

— Biz neşretsek ikinci günü kapatı acağımıza bakacak olursan kapitülâsyonlar devrini!...

MASON HAZRETLERİ

Büyük bir hekimimiz masonluk hakkında kısa lâkin veciz bir makale yazdı. Pek güzeldi; zira ölçü ve bilgili idi. Yalnız bir noktasında eksiklikler bulduk. Şu cümlelerde:

"... Totaliter memleketler de masonluk yaşatılmaz, yıktırılmıştır. İşte Hitler Almanyası, işte Mosolini İtalyası...,

Başka? Masonluk faaliyetine resmen nihayet verilmiş bir kaç memleket daha olacak. Bunu hatırlamak için mason olmak lâzım değildir. Hele mason teşkilâtını lâğveden idarenin milletvekili seçtiğini bir "maşrık-ı â'zâm,, hiç!

Biz Daha Güzelini Buluruz

(Hükûmet ve yeni dil) başlıklı mükemmel bir makaleden öğrendik. Hayretten küçük dilimizi değil, az daha büyüğünü ve beraberce çürük yahut takma dişlerimizi de yutacaktık. İçişleri Bakanlığı neşrettiği kitablardan birinde şu kelimeyi kullanmış: (Yangınbas)!

"Yangınbas,, hangi sözün karşılığı imiş?

— "İtfaiye,, nin!

Neuzübillâh! bu "yangınbas,, lisan bacasını sarıp bütün binayı kül kömür edeceğe benzeyen, yangını bastırmak şöyle dursun, alevlerin üstüne tüy diken bir benzin tulumbası tesiri yapıyor.

Bakanlık kelime uyduracağına, hele "İtfaiye,, üzerinde kelime oyunları yapacağına asıl işine baksa, memlekete bir İtfaiye teşkilâtı kanunu kazandırsa da her sene dörder, beşer yanan devlet dairelerini, fabrikaları, silo ve depoları tertibatsızlık yüzünden çatır çatır yanmaktan kurtarmağa çalışsa...

Pek lâzımsa kelimeleri biz de buluruz, hem daha güzellerini!

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

— 13 —

Ertesi sabah erkenden Hamiyet hanım geldi. Kapıdan girer girmez Firdesi kucakladı, yanaklarını öptü, saçlarını kokladı.

— Ne kadar göreceğim geldi, bilmezsin. Fakat sen beni hatırına bile getirmedin değil mi, vefasız evlâd?

Etrafı gözden geçirerek dudak büktü:

— Yazıklar olsun. Şimdi büsbütün içim sızladı.

Firdes hayretle yüzüne baktı:

— Ne var, teyze hanım? Neden içiniz sızladı?

— daha ne olsun yavrucuğum? Şu halini görüp de üzülmemek kabil mi? Gücüne gitmesin amma Firdesciğim, burası ev değil, tavuk kümesi.

— Ne yapalım. Bizim gücümüz ancak bu kadarına yetiyor.

— Yook... şimdiye kadar öyle idi amma bundan sonra vaziyet değişecektir.

Odaya girdiler. Hamiyet hanım yine dikkatli bakışlarla köşeyi bucağı süzerek oturdu:

— Bir ev hanımının hali başkadır, vesselâm. Aslan yatağından belli olur, derler. Dirayetli ellerinle şu tavuk kümesine bile çeki düzen vermişsin, derli toplu, tertemiz bir yuvaya çevirmişsin.

Kaşlarını kaldırarak ilâve etti:

— Hayır yavrucuğum, hayır. Sen buralara lâyık değilsin. Şu viranelerin içinde geçen ömrüne hiç mi acımıyor sun, a kızım? Duuur... Bunların hepsi yoluna girecek inşallah.

— Müsaade ederseniz size bir kahve yapayım, hanım teyzeciğim.

Hamiyet hanım kaşlarını çattı:

— Haaa, bana bak, Firdesciğim, sen ağzından hanım teyze lâkırdısını bırak, duydukça üzülüyorum vallahi. Bundan sonra bana, anne, diyeceksin. Sen benim öz evlâdımsın. Teyzelik meyzelik yok. Beni anneliğe kabul etmiyor musun yoksa?

— Estağfurullah. Ağzım alışmış da...

Göğüs geçirerek titrek sesle ilâve etti.

— Zaten benim ağzım "anne,, demeğe alışık değil ki. Annem öldüğü zaman küçüktüm. Babam tekrar evlendi. Üvey annem kendisine "anne,, dememe razı olmadı. Ona "abla,, derdim.

— Zararı yok, evlâdım. Gücendim zannetme. Ben sana gücenir miyim hiç? Kâh teyze dersin, kâh anne dersin yavaş yavaş alışırsın. Hadi bakalım, güzel bir kahve yap. Bir söz vardır, bilir misin?

— Nasıl sözmüş?

— Ehli keyfin keyfini kim tazeler? Taze elden taze pişmiş, taze kahve tazeler, derler. Şimdi ben de senin taze elinden taze pişmiş taze bir sabah kahvesi içeyim de yorgunluğum geçsin, bari.

Firdes kahveyi getirdi. Hamiyet hanım ilk yudumda gözlerini belerterek gürültülü bir geğirmeden sonra;

— Oooh, dedi. Ellerine sağlık, şeker yavrucuğum. İnşaallah günün birinde senin lohusa şerbetini de ben kendi elimle kaynatacağım.

Firdes kızararak başını önüne eğdi. Hanım teyze kahveden bir yudum daha höpürdetti:

— Hadi bakalım, yavrucuğum, sen bir taraftan giyin, hazırlan. Bu kümeste vakit geçireceğimize bir an evvel çıkıp gidelim.

— Ben şimdi gidemem, hanım teyzeciğim. öğleden sonra Sabriye çamaşır götüreceğim.

— Amaaan, hâlâ mı o Sabri? Adını duydukça cinlerim başıma toplanıyor vallahi. Demek bugün gene hapishaneye gideceksin?

— Evet, dün çamaşır istedi Sabri.

— İşte buna üzüldüm. Fakat ne yapalım, Mademki hapishaneye gitmeğe mecbursun, bugün de git bakalım. Yakın zamanda o işi de yoluna koyacağız inşallah. Hele o hapishane kapılarında dolaşmak sana hiç yakışmıyor. Bir genç kadının koltuğunda bohça ile oralara gitmesi ne demektir, Firdesciğim? Görenler bin türlü mâna verirler.

Kahvesini bitirdi, fincanı ters çevirip tabağa kapadı.

— Dün gece gördüğüm rüyayı bilsen?

— Hayırdır İnşallah.

— Hayırlara karşı olasın, yavrucuğum. Fakat dur, evvelâ şu kahve falına bakayım, ondan sonra rüyamı da anlatacağım.

İlk günlerde Sabriye gittiğim zaman sizi de hapishanenin önünde görmüştüm hanım teyze. Tanıdığınız bir kimse mi var orada?

— Haa, evet... Komşu kavgası. Tanıdıklardan biri hakaret yüzünden bir hafta ceza giymişti de onu görmeğe gidiyordum.

Ce. Re.

(Devamı var)

Mağara devrinde de ayni hal...

Kadın — (kocasına) Gördün mü Yeni kürkü öyle yakıştırmış ki... Ben de ayni kürkten isterim! "Le Rire" den

---

Çarpılmadıysa...

Voltaire her nevi taassubu yerin dibine sokan bir adamdı. Dinsizliği hâlâ, bugün bile münakaşa edilenleı arasındadır.

Bir gün, bir münasebetle dostlarından biri kendisine sorar:

— Allahla aranız nasıl?

O gayet sakin cevap verir:

— Ben, aşağıdan haykırıyorum; O, yukarıdan gürleyor amma konuşmuyoruz!

Utangaç erkek

Kız — Sevgili Kuzenim, sana benim gibi bir nişanlı lâzım! "Ecnebi karikatürü"

VAHŞET ve MEDENİYET

Filipin adalarındaki henüz hükümet nüfuzuna girmemiş kabileler eski güzel âdetlerini muhafaza etmektedirler. Bu yerlilerden biri evlenmek isteyip müstakbel zevcesini seçince kızın evine gidip gelmeğe başlar ve aileye güzel balıklar gibi hediyeler getirir. Fakat projesine dair bir kelime konuşmaz.

Nihayet gidip muvafık bulduğu bir yerde kulube kurmak için lâzımgelen basit malzemeyi gizlice bir tarafa saklar. Zifaftan bir gece evvel arkadaşlarını çağırır, hep birden, bir kaç saatte, Kamış ve yapraktan ibaret kulubeyi kurarlar.

Ertesi sabah kızın yanına gider, hediyeler verir, yine izdivaç hakkında bir şey söylemez. Tam ayrılacağı vakit nişanlısına der ki:

— Kurduğum kulubeyi görmek ister misin?

Eğer kız "Peki,, derse izdivac tekemmül eder. Başka formalite yoktur, şayet kız red ederse delikanlı müteessir halde evden çıkar yapılan kulubeyi ateşe verir.

Ana baba bu işe hiç müdahale etmezler. İzdivacta esas iki tarafın gönül, rızasile birbirlerini istemesidir. Lâfının edilmesi bile ayıptır.

Tabiidir ki medeniyet oralarda sokulunca bu güzel ve pek zarif âdet bozulacaktır.

Tarih — **Haydi kızım sahneye çık... Seyirciler sabırsızlanıyor.**
Sulh — **Durun canım. Hangi elbiseyi giyeceğimi şaşırdım.**
Harp — **Bay Rejisör, arzu ederseniz ben tekrar sahneye çıkıp seyircileri şöyle bir az daha oyalıyayım...**

SHAW'IN KÖYÜ

Bernar Shaw'ı evinin bulunduğu Hertfortshire adlı küçücük bir köyde bir dosttu ziyaret etmişti. Söz arasında dostu:

— Neden? dedi. Bu küçük iptidai köyde oturuyor, mânasız, münasebetsiz bir hayat sürmeğe uğraşıyorsun?

Shaw, dostuna hiçbir şey söylemedi, onu kolundan yakaladı, oturduğu koltuktan ayağa kaldırdı. Beraber sokağa çıktılar, bir müddet yürüdüler, nihayet köyün mezarlığına geldiler.

Shaw, orada dostuna hiçbir şey söylemeden bir mezar taşını gösterdi, kısık bir sesle:

— Oku!

Dedi. Dostu mezar taşında şu satırları okudu: "Burası Jane Ebersley'in istirahat ettiği yerdir. Kısa bir ömür sürdü: doğduğu tarih 1815, öldüğü tarih 1895 dir.„

KISA HİKÂYE

GÖZLERDEKİ ESRAR

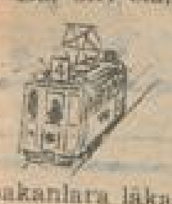

Bu, biri elâ, biri mas mavi göz farkına varanları hayretten hayrete düşürüyordu. Arkadaşım kendisine bakanlara lâkayd, koluma girmiş, durmadan konuşuyor.

Durakta tramvay beklerken esmer güzeli genç, güzel şık bir kadın onun gözlerindeki bu renk değişikliğinin farkına vardı. Yüzünde müsamahakâr bir tebessümle gözlerini arkadaşımın gözlerine dikti. Bu hal tramvayda da devam etti. Güzel kadın âdeta arkadaşımın kendisine bir şey söylemesini istiyor, onunla tanışmaktan memnun olacağını bütün hareketlerile onlatıyordu.

Doğrusu buna sinirlenmiştim; arkadaşımdan daha sıhhatli, daha güzel, daha sevimli olduğum halde, onun gözlerindeki bu acaib hattâ — kendimce — iğrenç renk değişikliğinin bir tercih sebebi olması beni kadına adeta düşman etmişti.

Bir aralık arkadaşım da kadının alâkasını sezdi. Bir kaç mânalı bakış, gizli bir iki gülümseyişten sonra selâmlaştılar. Arkadaşım önünde duran yolcuları iterek kadına yaklaştı, konuşmağa başladılar.

Aman Allahım! Kadın nerdeyse hazdan bayılacak. İki durak sonra, arkadaşım elile beni selâmladı. Kadınla beraber tramvaydan indiler. Caddede kol kola yürümeğe başladılar.

Kadının öyle mağrur bir kırıtışı vardı ki... İçmden.:

— Görürsün sen! dedim. Görürsün amma, son pişmanlık fayda vermez...

O zaman yeni çıkmağa başlayan bir gazetede çalışıyordum. Bir gün gazetenin sahibi, benim yaşımda bir gençle yanıma geldi:

— Sana, dedi, iyi bir arkadaş getirdim. Henüz, gazeteciliği bilmiyor. Fakat geniş malûmatlı, Almanca, Fransızca, İngilizce konuşur, yazar bir gençtir. Ayrıca bize şerhli vecizeler yazacak.

Bundan daha iyi bir heveskâr olamazdı. Sonra yaşımızın, huylarımızın da birbirine uyması, sıkı fıkı dost olmamızı kolaylaştırdı.

Akşamları gazeteden geç vakit çıkar, meyhane meyhane dolaşırdık. O, evvelâ, konsolos, sonra sefarethane müsteşarı olan babasının yanında küçük yaştan beri Avrupada bulunmuş, babasının ölümünden sonra da İstanbula bir sürü macera hatırasile dönmüştü. Bunları tatlı tatlı anlatır; bana boş vakitlerimi hoş geçirtir, ondan bilmediğim şeyleri öğrenirdim. Hayat hakkında garip bir telâkkisi vardı:

— Bugünün beyliği beylik!

Der, elindekini, avucundakini sarfeder, yarını düşünmez, fakat öğleye doğru gazeteye geldiği zaman:

— Bugün işkembe çorbasının parasını bulmak senden!

Diye kahkahayı basardı.

Gazeteye yine bir öğle üzeri gelmişti. Üstü başı çamur içindeydi. Yüzüne bakar bakmaz ayağa fırladım, feryadı bastım:

— Ne oldu sana? Gözüne ne oldu?

Çıldırmak işten bile değildi. Arkadaşımın bir gözü kör olmuş, yüzünde derin bir oyuk meydana gelmişti.

O, hiç istifini bozmuyordu. Dudaklarında tuhaf, acı bir tebessüm vardı. Çok üzüldüğümü bir anda anlamıştı. Başını pençereye çevirdi.

— Sana söylememiştim, dedi. Biz Avrupadayken bir şenlik akşamı, gözüme bir havai fişeği girdi: kör oldum. O gündenberi takma göz kullanırım. Fakat kendimi o kadar iyi idare ederimki bilenlerden başkası farkına varamaz.

Sustu, elini omuzumdan çekti, odada bir az dolaştı:

— Eğer diye söze başladı. Dün akşam bütün paramı bitirmiş olmasaydım, sen de yine farkına varamazdın. Bir takma göz alır, buraya öyle gelirdim. Fakat gece sarhoşlukla çamurlara yuvarlanmışım, bu arada takma gözüm de kaybolmuş. Cebte para yok...

Kimse gelmeden gazeteden çıktık; Sirkecide, köşe başında, çeşit çeşit takma göz satan bir dükkândan içeri girdik. Arkadaşım sağlam elâ gözünün renginde takma bir göz aldı, yakasına çiçek takar gibi aynaya bakmaya bile lüzum görmeden göz kapaklarının altındaki derince kırmızı ve iğrenç boşluğa yerleştiriverdi.

O günden sonra arkadaşım, sık sık takma gözünü kaybetmeğe başladı.

— Neden dikkat etmiyorsun?

Diye sorduğum zaman şu cevabı verirdi:

— Ne olacak, iğreti şey... taktıktan bir müddet sonra göz kapaklarımı acıtıyor. Ben de, bir az istirahat etmek için çıkarıyor, bir tarafa koyuyor, sonra da unutuyorum.

Hakikaten öyle oluyordu. Meselâ tanımadığımız bir muhitte bir gazinoya girdik mi, o ilk iş olarak takma gözünü çıkarır, masanın bir tarafına kordu. Böyle gazinolardan çıkarken ona kaç defa sormuşumdur:

— Gözünü aldın mı?

Bir gece, meyhane meyhane dolaşmıştık. Bir aralık takma gözünün yerinde olmadığını farkettim. Halbuki bara davetliydik. Gece yarısı dükkânlar da kapalı olduğu için ona takma göz de satın alamazdık. Ne yapacaktık? Mecburen geriye döndük. Girdiğimiz meyhaneleri bir bir dolaştık, garsonlara sorduk:

— Bir takma göz buldunuz mu?

Onuzi tramvaydaki kızla tanışıp beni selâmlayarak aşağı indiği gün de gazeteye yine gözsüz gelmişti. İdareden borç para aldık. Sirkecideki takma gözcüye geldik. Aksiliğe bakın ki: takma elâ göz kalmamıştı. Dükkân sahibi:

— Yarın gelecek... demişti, bu günlük isterseniz size mavi bir göz vereyim.

Arkadaşım, gözsüz gezmektense mavi gözü almağı daha muvafık bulmuş, gülümsemiş, bana demişti ki:

— Ee, ne yapalım? Ankara kedileri gibi, gözleri ayrı renkte, bir tabiat garibesi olarak yirmi dört saatimi de insanların arasında böyle geçireyim. Sanki ne kaybederim?

Halbuki o, kazanmıştı!

Avaroğlu

Önünü, ardını görmeyen avcılar

— Tarla kuşları kuytu ve yumuşak otlu yerlere konarlar...

"Le Rire„ den

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5 Lira
»	Memleket dışı	12 »
1 Senelik	Memleket içi	14 »
»	Memleket dışı	21 »

Grip ve Nezleve Karsı

EN BAŞARILI İLÂÇ

KİNİNLİ

GRİPİN

dir.

Doktor Sadi Oral
Dahiliye Mütehassısı
Kadıköy Mühürdar caddesi 40 numarada muayenehanesini açmıştır.

TASARRUF HESAPLARI

1949 İkramiye Plânı

75000 Lira

Büyük ikramiyeler

3 Tane 10000 Lira
3 „ 5000 „
12 „ 1000 „

Çekilişe iştirâk için en az **100 liralık bir hesap açtırınız.**

veya mevcut hesabınızı bu miktara yükseltiniz.

TÜRK TİCARET BANKASI

(Tesis tarihi: 1914)

İstanbul Şubesi: Tel 24478
Osmanbey Ajansı: Tel. 80481

12 AY

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI

12 İKRAMİYE KEŞİDESİ

YENİ MANTO MESELESİ

— Pazar günü karınla beraber bize geleceğini söylemiştin.

— Evet.

— Pek memnun oluruz, yalnız senden bir ricam var.

— Hah! hay, ne gibi?

— Karına yeni bir manto yaptırdığını söyledindi, bize gelirken sakın giydirtme, zira derhal benimki de ister.

— Kardeşim, elimde olan her şeyi yapabilirim ama bu imkânsız, karım sırf yeni mantosunu giyip gösterebilmek için bana bütün tanıdıklarımızı dolaştırıyor.

T. C. ZİRAAT BANKASI

1949 İKRAMİYE TUTARINI 300.000 Liraya yükseltmiştir.

4 ÇEKİLİŞİN HER BİRİNDE

25.000
10.000
5.000 Liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira arasında 461 muhtelif ikramiye vardır. Şansınız yardım ederse istediğiniz yerde, istediğiniz EVİ, ARSAYI, TARLAYI, EŞYAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER:

28 Şubat - 30 Mayıs
31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için çekilişlerden bir ay evvel Vadesiz Tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir kur'a numarası alırlar.

KAHRAMAN TÜRK

Ressam Salih Erimez'in her ay çıkarmakta olduğu bu mecmuanın beşinci sayısı bir çok resim ve kıymetli yazılarla çıkmak üzeredir.

Okurlarımıza tavsiye ederiz.

SEN - BEN

Kokusundan çekindiğiniz şeyi yemek için size cesaret veren tek müstahzar. Depo: TÜRKİYE Eczanesi - İstanbul Ankara Caddesi No. 88 Tel: 23475

TURSİL

Oksijenli sabun tozunu ısrarla isteyiniz.

TURYAĞ MAMULÂTI

1

Hanımeli

Gazetesi

Size, bir çok yenilikler, pratik bilgiler, çiçek, biçki, yün işleri hakkında faydalı malûmat verir.

● ● ●

Şubat 949 HANIMELİ sayısında Ev İdaresine ait daha birçok yeni ve lüzumlu yazılar bulacaksınız.

● ●

Bunlardan başka, Roman, Hikâye, fıkra, vs.. vs...

Çok Resimli Çok Renkli
40 Sayfa 50 Krş.

İstanbul TAN Matbaası

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası